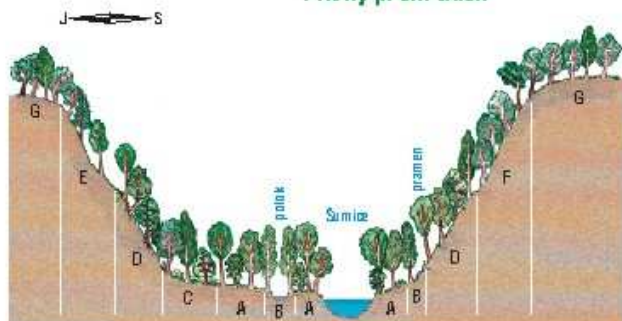

Zastavení osmé: Lesy

Stejně jako tomu bylo na většině našeho území, i v oblasti Terežského údolí se v minulosti rozkládaly víceméně souvislé lesy. S příchodem člo věka se podoba těchto lesů začala měnit a jejich rozloha se zmenšovala na úkor pastvin, polí, luk a sídel, takže původní ráz zdejší přírody pozvolna zanikl. Zkusme si pro to alespoň představit, jak by Terežské údolí vypadalo bez zásahu lidské ruky.

Příčný profil údolí

Siluety dřevin:

- A** - V ploché šterkovité nivě Šumice rostou **potčovní lužní lesy**. Převládá v nich **jasan, olše, stěmcha** a **klen**, tedy druhy které mají rády vyšší vlhkost a dostatek živin.
- B** - Na nejvlhčích místech údolí, na prameništích a v opuštěných korytech Šumice, rostou **olšiny**. Jejich vůdčí dřevina **olše lepkavá** dobře odolává působení trvale zvýšené hladiny podzemní vody.
- C** - Na živinami bohatých úpatích svahů vytváří **dub zimní** spolu s **habem** a **lípou** květnatý **dubohabň**, charakteristické bohatým bylinným podrostem.
- D** - Nejstrmější svahy s kamenitou a živinami bohatou půdou obsahují **suťové lesy** s **javorý** **klenem** a **mléčem** a s **habem**, **jasanem**, **lípou** a **jilnem horským**.
- E** - Na stinných severních svazích rostou **jedlové doubravy** s příměsí **buku**. Na zdejších jedlích hojně parazituje **mečí jedlové**.
- F** - Ve výslunných polohách se díky příznivému mikroklimatu vytvořily **teplomilné doubravy** s příměsí **borovice** a s výskytem řady vzácných suchoteplomilných druhů rostlin.
- G** - Na náhorních rovinách roste mozaika květnatých **dubohabň** a druhově chudých **kyse lých doubrav**.

Zastavení deváté: Pravěké hradiště Rmíz

Vysoko nad údolím Šumice se zdvihá skalnatý ostroh Rmíz. Na jeho vrcholu existoval v eneolitu **výšinné sídliště** lidí kultury nálepkovitých pohárů opevněné třemi valy. Mezi nálezy patří samotný val, dále pak keramika, zvířecí kosti a kamenné a kostěné nástroje. Postupem času se charakter keramiky mění a je zdoben tzv. kanelovaním.

Hovoříme o kanelované kultuře. Nejvzácnějším nálezem z této doby jsou však dvě hliněné plastiky mužů.

Z první poloviny 1. tisíciletí př.n.l., jsou zde zbytky čtvrté linie opevnění a keramiky zdobené geometrickými ornamenty po kultuře lidí popelnicových polí.

keramika kultury nálepkovitých pohárů

Zastavení desáté: Historie Laškova

Nejstarší písemná zmínka o obci pochází z roku 1349. Prvním vlastníkem Laškova byl rod z Opavy a následně panství vystřídalo několik majitelů. Místní kostel Nanebevzetí Panny Marie nechal ze svých peněz a ze sbírek v roce 1612 vystavět Bohuš starší Kokorský z Kokor. Později se majitelé střídali až do roku 1683, kdy majetek zakoupil klášter Augustiniánů u Všech svatých v Olomouci. Zdejší zámek byl do barokní podoby přestavěn za panství preláta Ambrože Engelmanna roku 1693. Významnou událost z roku 1887 připomíná deska na nádvoří zámku, kdy zde přenočoval sám rakousko-uherský císař František Josef I. se svou družinou. Dnes zámek patří obci Laškovo.

V zámeckém parku můžete najít zajímavé dřeviny liliovník tulipá nokvěty a dřezovec trojtrný.

Zastavení jedenácté: Vstupní panel v Laškově

identický se vstupními panely v Náměšti na Hané

S finanční podporou Ministerstva životního prostředí připravila a vydala Sagittaria - Sdružení pro ochranu přírody střední Moravy. Ilustrace a grafická úprava: Jiří K. Jurečka
Foto: Mgr. Michal Krátek, Mgr. Vlastik Rybka.
Náklad: 1000 ks Olomouc 2001 Neprodejně

Naučná stezka Terežským údolím

SAGITTARIA
sdružení pro ochranu přírody střední Moravy

Vážená spoluobčane,

zve Vás k příjemné procházce Terežským údolím. Toto půvabné místo s bohatou historií a cennou přírodou Vás určitě ne zklame.

Řička Šumice se mezi Laškovem a Náměští na Hané hluboce zářezává do okraje Zábřežské vrchoviny a vytváří přitom malebné údolí se strmými lesnatými svahy a lučinatou nivou. Okolní návrší byla pro svou výhodnou polohu od nepaměti útočištěm člověka, jak dokládají pozůstatky hradišť různých kultur. Příroda území, významná zejména výskytem řady teplomilných druhů rostlin na okraji jejich moravského rozšíření, je chráněna formou Přírodního parku „Terežské údolí“ vyhlášeného Okresním úřadem v Olomouci v roce 1996.

Pro příjemnější Vašeho pobytu Vám nabízíme procházku z Náměští na Hané do Laškova či naopak tímto krásným údolím, kterou se Vám pokusíme zpestřit texty a ilustracemi na tabulkách naší naučné stezky. Dozvíte se z nich mimo jiné, proč se údolí nazývá Terežské, dále několik zajímavostí zdejší pravěké osídlení, z bohaté historie Náměští na Hané a Laškova a zevrubně vás seznámíme se zdejšími přírodními a zajímavostmi.

Terežské údolí si státní ochranu plně zaslouží. V tomto půvabném a turisty vyhledávaném území se snoubí tisíciletá kulturní tradice se zachovalou a velice cennou přírodou.

Zastavení první: Vstupní tabule v Náměšti na Hané

Se známení s trasou a obsahem naučné stezky. Na účná stezka v délce 6 km vede částečně po žluté značce a částečně po zpevněné cestě údolím říčky Šumice od samoobluhy v Náměšti na Hané k zámku v Laškově, má dvanáct zastavení, z toho tři vstupní tabule na začátku a na konci stezky mimo trasu umístěnou u zámku v Náměšti na Hané. Součástí je i mapa s trasou naučné stezky.

Zastavení druhé: Historie Náměště na Hané

První zmínky o Náměšti na Hané se datují kolem roku 1141, kdy patřila k majetku olomouckého biskupa, roku 1319 byla Náměšť povýšena na městečko s právem týdenního trhu a koncem 16. století spojena s dnešní částí Biskupství, pojmenovanou podle původního biskupského statku. V obci se nacházejí tři panská sídla: pozůstatky středověkého hradu nad říčkou Šumicí, Dolní zámek - původně tvrz v renesančním stylu, dnes sladovna a Horní zámek z poloviny 18. století s parkem, kruhovou zástavbou italských domků a lipovými alejemi.

Pečeť Náměště

Zastavení třetí: Místní pověsti

Terezké údolí a okolí Náměště na Hané je kraj o předání mnoha lidových pověstí. Samotný název Terezkého údolí je památkou na nešťastnou Terezkou, která byla prý neprávem vězněna v Dolním zámku. Pověst o mladém myslivci se zase váže k Beňovské skále čníící jako věž u vstupu do údolí, který na ní často sedával a zpíval a jednoho dne ho tam našli mrtvého s prostřenou hlavou a oběšeného do mnišské kutny. K růžovému mlýnu se váže pověst o mladém čeleděnu Šmardovi, který tam sloužil u bohatého mlýnáře a ochránil mlýn před zlými loupežníky. Často se v hánčích pověstech vyskytuje také Fajmon - ohnivá postava, která za temných nocí svítil pocestným n cestu.

Zastavení čtvrté: Mokřady v Terezkém údolí

Mokřadem je v první řadě říčka Šumice. Další mokřady se nacházejí v její nivě. V nivách se v přirozených podmínkách vytvářejí porosty olše plavé - olšiny. V podrostu dleš se vyskytují vlhkomilné rostliny jako potůčnická vzpřímená nebo řeišnice hoiká. Olšiny dnes v Terezkém údolí rostou především na úpatí svahů, kde vyvěrají četné prameny. Na místech vykáčených dleš vzniká ostřicový mokřad s výskytem světlomilných bahenních rostlin. V Terezkém údolí na těchto stanovištích rostou například ostřice trsnatá, skřípina lesní, blatouch bahenní a pcháč potůční. Zvláštní skupinou mokřadů jsou prameny. Většina pramenů v Terezkém údolí vyvěrá na úpatí svahů.

kosatec sibiřský
Iris sibirica

Zastavení páté: Louky

Louky v Terezkém údolí jsou nejen pěkné na pohled, ale jsou i přirodovědně zajímavé. Časně zjara můžete narazit na porosty laďonky rakouské.

ocún
je se nni
Colchicum autumnale

Snad nejkrásnější jsou zdejší louky před první senosečí, kdy kvetou vysoké trávy ovšem vyvýšený a psárka luční doplněné o tisíce kopretin, zorků, kohoutků a dalších ozdobných druhů rostlin. Ve stejnou dobu kvete i statná orchidej prstnatec pletový a kosatec sibiřský.

V létě luční porosty barvami tolik nehrý, přece však zůstává pěkné zásluhou později kvetoucích druhů, například bukvice lékařské nebo svízele se verního. Na podzim růžově kvete ocún jesenní.

Za slunných letních dnů zde spolu s bačkami, okáči a dalšími běžnými motýly létá několik vzácných druhů modrásků a ohniváčků, zejména modrásek bahenní a ohniváček modrolesklý.

ohniváček modrolesklý
Lycaena alciphron

Zastavení šesté: Říčka Šumice

Říčka Šumice pramení poblíž obce Luká. V horním úseku protéká zvlněnou zemědělskou krajinou, v okolí Krakovic se tok poprvé zařezává hluboko do šedočerných prvohorních břidlic a doba, u Laškova se krajina kolem Šumice nakrátko otevírá, aby říčka záhy opět vstoupila do údolí, tentokrát Terezkého. V Náměšti na Hané definitivně opouští vrchovinu a protéká otevřenou krajinou Prostějovské pahorkatiny a pod Těšeticemi se stéká s Blatou. Délka toku od pramenek ústí dosahuje 23 km.

Povodí Šumice je obzvláště mýty odlesněné a zemědělsky využívané, o čemž svědčí hnědý zákal vody po každém větším dešti a vrstva hlinitých usazenin v korytě. Přesto je to voda živá, kde na spodní straně břidlicových oblázků najdete pestré společenstvo vodních živočichů, různých koryšů a lare vjevic, pošvatek a chrostků. Na ně je vázán výskyt ryb pstruhového pásma, například pstruha potůčnického a mřenky mramorované, a vodních ptáků skorce vodního, koripasa horské a ledňáčka říčního.

skorec vodní
Cinclus cinclus

Zastavení sedmé: Rmíz a Palazourek

Ačkoli byly lesy v Terezkém údolí lesnickým hospodařením značně pozměněny a bohatství jejich rostlinných a živočišných obyvatel ochuzeno, zůstalo zde několik porostů téměř přirozeným druhovým složením a s výskytem řady vzácných druhů. Dvě nejvýznamnější lokality jsou „Rmíz“ a „Palazourek“. Na obou lokalitách rostou vzácné teplomilné druhy rostlin, často nahranici svého rozšíření na Moravě. Z dřevin jmenujme alespoň jeřáb břeč a keře brslen bradavičnatý a skalník celokrajný. Mezi bylinami patří k nejvýznamnějším výskyt ostřice tlapkaté, strdivky zbarvené, prvosenky jamí šeda vě, lněnky lno listé a kamejky modroňové.

Výslunné stáně poskytují vhodné podmínky také pro teplomilné druhy živočichů. Na lesních pasekách se rády sluní ještěrky obecné.

jeřáb břeč
Saxibus tormentalis